

Пленум наукової ради “Українська мова”

14 грудня 2017 року в Інституті української мови НАН України відбувся пленум наукової ради “Українська мова” на тему “**Шляхи актуалізації та інтенсифікації лінгвістичних досліджень**”. У засіданні взяли участь члени наукової ради та завідувачі, професори, доценти кафедр української мови, прикладної лінгвістики та українознавства вишів багатьох міст України: Львова, Івано-Франківська, Чернівців, Тернополя, Рівного, Полтави, Одеси, Харкова, Житомира, Луцька, Переяслава-Хмельницького, Кам’янця-Подільського, Старобільська, Вінниці, Умані, Ірпеня, Черкас, Кропивницького, Сум, Києва. Відкрив засідання голова наукової ради “Українська мова”, директор Інституту української мови НАН України, д.ф.н., проф. **П.Ю. Гриценко**, який у вступному слові звернувся до присутніх вшанувати хвилиною мовчання пам’ять видатного українського мовознавця, члена-кореспондента НАН України, д.ф.н., проф. **В.В. Німчука**, який нещодавно відійшов у вічність. Закцентувавши особливу увагу на важливості цього зібрання й усвідомлення того, що мова зберігає статус незалежного феномена, **Павло Юхимович Гриценко** у доповіді «*Мовознавство у сьогоденних суспільних запитах*» наголосив на важливості академічного забезпечення відповідних соціальних полів, потребі орфографічних, орфоепічних словників, моделюванні українського мовного простору, який має бути інформаційно забезпеченим. Історіографія та історіософія вимагають сьогодні неформального підходу, питання ж українськості української мови досі залишається особливо актуальним.

Про стан граматичної лексикографії – відкритий, пошуковий, індивідуально авторський, зорієнтований на академічну науку, повідомила **Городенська Катерина Григорівна**, доктор філологічних наук, професор (Інститут української мови НАН України) в доповіді «*Грамматична лексикографія: проблеми та перспективи*», зацентувавши увагу на соціальному запиті – створенні граматичних словників прикладного характеру.

Доповідь **Карпіловської Євгенії Анатоліївни**, доктора філологічних наук, професора (Інститут української мови НАН України) «*Потреби української лексикографічної справи*» присвячено з'ясуванню з опертям на відсутність в освітянському просторі словників тлумачного типу відбору мовного матеріалу та джерельної бази нових за своїм змістом і типом словників, створенні спеціальної служби з відстежування інновацій, відстежування мобільних ділянок мовної системи; також доповідач наголосила на потребі електронних версій словників.

Як привернути увагу до пам'яток, удоступнювати оригінали, подивитися на тексти не за хрестоматіями, а за оригіналами, що визначають шлях до достовірності, поділився досвідом **Мойсієнко Віктор Михайлович**, доктор філологічних наук, професор (Навчально-науковий інститут філології та журналістики Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка) у доповіді «*Удоступнення пам'яток – один із шляхів інтенсифікації досліджень з історії мови*». На історико-дериватологічному напрямі наголосив **Білоусенко Петро Іванович**, доктор філологічних наук, професор (ДВНЗ “Запорізький національний університет”) у виступі «*Здобутки і перспективи дослідження історичного словотворення іменників*».

Актуальні й цікаві ідеї щодо реалізації різноманітних напрямів лінгвостилістичних студій висловили **Бибик Світлана Павлівна**, доктор філологічних наук, професор; **Ганжа Ангеліна Юріївна**, кандидат філологічних наук (Інститут української мови НАН України) у доповіді «*Лінгвостилістика в контексті національної культури*». **Соколова Світлана Олегівна**, доктор філологічних наук, професор (Інститут української мови НАН України) у доповіді «*Дослідження мовної ситуації як міждисциплінарна норма та міжвідомча проблема*» сконцентрувала увагу присутніх на тісній співпраці мовознавців і соціологів, а також на випрацюванні рекомендацій для органів державного управління. Про нові напрямки і тенденції в діалектології повідомила **Глуховцева Катерина Дмитрівна**, доктор філологічних наук, професор (ДВНЗ “Луганський національний університет імені Тараса

Шевченка”) у доповіді *«Нові тенденції у функціонуванні діалектологічних термінів»*. На семасіологічному, історичному, комунікативно-стилістичному, функціонально-стильовому напрямках сучасного термінознавства зацентувала увагу **Туровська Людмила Володимирівна**, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник (Інститут української мови НАН України) у доповіді *«Українське термінознавство XXI ст.: основні напрями досліджень»*.

Про моделювання термінологічної варіативності, написання іншомовних термінів сьогодні, метафоричних та метонімічних перенесеннях повідомила **Малевиц Леся Дмитрівна**, кандидат філологічних наук, доцент (Національний університет водного господарства та природокористування) у доповіді *«Термінологічна варіативність на сучасному етапі: теоретичні і приклад і прикладні виміри»*.

Межі мого світу – це межі моєї мови – лейтмотив доповіді *«Комунікативно-дискурсивні дослідження в українському мовознавстві: тенденції та перспективи»*, яку виголосила **Кондратенко Наталія Василівна**, доктор філологічних наук, професор (Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова). Риторичним питанням «Що було б, якби?…» почала свій виступ **Богдан Світлана Калениківна**, кандидат філологічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки), виголосивши доповідь *«“Справа ірландської мови” Френсіса Фегі і українська соціолінгвістика початку XX ст.»*, резюмуючи: мова – це нація, а нація – це мова, люди – це кільця, і цей ланцюг порватися не може. На творчій співпраці працівників вишів і мовознавців, особливо при укладанні курсу *«Українська мова за професійним спрямуванням»*, наголосила **Мамич Мирослава Володимирівна**, доктор філологічних наук, професор (Національний університет “Одеська юридична академія”) в доповіді *«“Людина і право” як проблема лінгвістики й лінгводидактики в юридичному виші»*.

В обговоренні доповідей активну участь взяли д.ф.н., проф. С.Л. Ковтюх, д.ф.н., проф. Г.І. Мартинова, д.ф.н., проф. М.І. Навальна, к.ф.н., проф.

М.В. Бігусяк, д.ф.н., проф. П.І. Білоусенко, к.ф.н., доц. Б.О. Коваленко, к.ф.н., доц. О.В. Гузар.

Із підсумковим словом про роботу пленуму виступив директор Інституту української мови НАН України, д.ф.н., проф. П.Ю. Гриценко, який високо оцінив виголошені доповіді й наголосив на перспективах окресленої проблематики.

